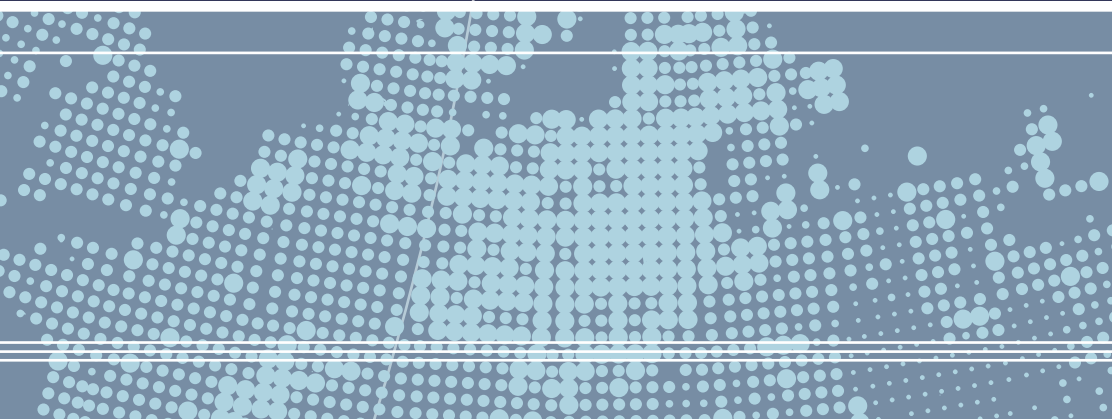

Eionet spojuje

Základy a struktura sítě Eionet

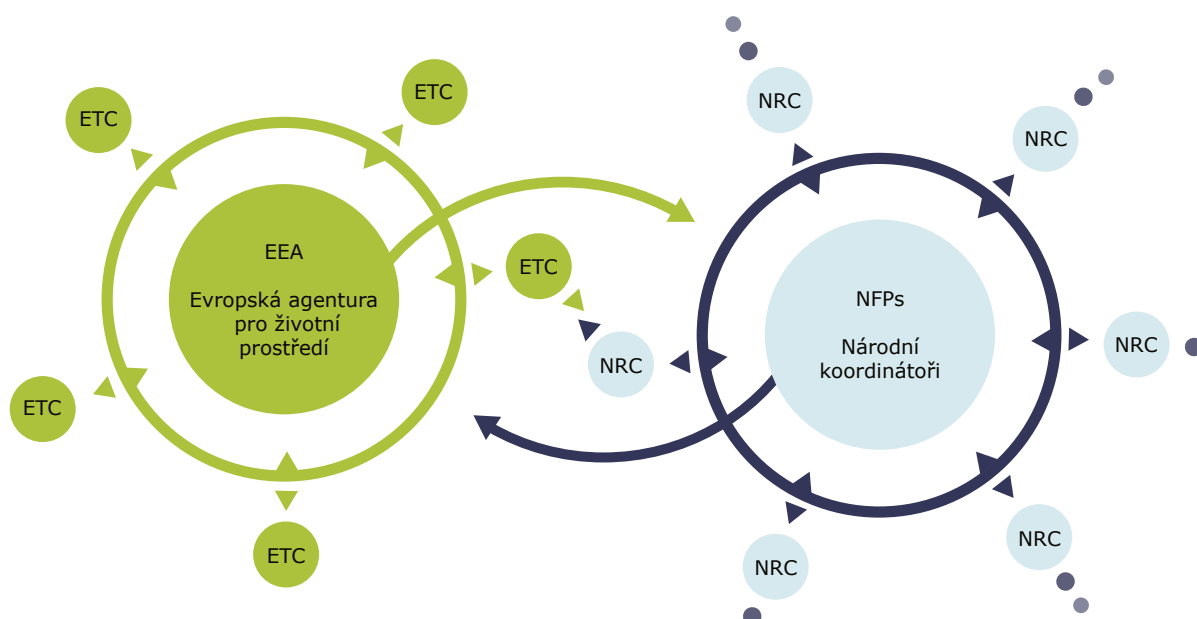
Úkoly sítě Eionet

Cílem Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí (Eionet) je poskytovat včasné, kvalitní a spolehlivé informace pro posuzování stavu životního prostředí v Evropě a tlaků, které jsou na něj vyvíjeny. To umožňuje politickým činitelům rozhodovat o vhodných opatřeních na ochranu životního prostředí na vnitrostátní i celoevropské úrovni a monitorovat efektivnost uplatňovaných politik a opatření.

➤ Eionet je partnerská síť Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), jejích členů a zúčastněných zemí. Sestává ze samotné EEA, několika evropských tematických center (ETC) a sítě přibližně 900 odborníků ze 37 zemí ve více než 300 národních agenturách pro životní prostředí a dalších subjektech zabývajících se informacemi o životním prostředí. Jedná se o národní koordinátory (NFP — National focal points) a národní referenční centra (NRC — National reference centres).

Spolupráce se sítí Eionet je pro EEA zásadní, protože je na ní založen sběr a organizace dat. Síť pomáhá i při tvorbě a poskytování informací. Podporu organizacím i jednotlivcům zapojeným do sítě poskytuje infrastruktura informačních technologií (někdy označovaná jako e-Eionet). Tato brožura popisuje strukturu, pracovní metody, výstupy a plánované činnosti sítě Eionet.

Základy a struktura sítě Eionet

S rozšiřováním EEA se rozrůstá i síť Eionet

Síť Eionet byla zřízena v roce 1994 a stala se známým poskytovatelem vysoce kvalitních dat a informací o stavu životního prostředí v Evropě a o tlacích a hybných silách působících na životní prostředí. Spolu se zvýšením počtu členských zemí EEA se rozrostla i síť Eionet.

V roce 1994 měla EEA 18 členských zemí a síť Eionet tvořilo 15 členských států EU (Rakousko, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království) a dále tři země ESVO (Island, Lichtenštejnsko a Norsko).

V roce 1996 se do činnosti EEA zapojilo 10 kandidátských zemí EU ze střední a východní Evropy (Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko) a začalo rozvíjet své národní sítě. Většina z nich se k EEA připojila v lednu roku 2002 po boku dalších zainteresovaných zemí jako Kypr, Malta a Turecko. Do roku 2003 se všechny země staly členy EEA a plně se zapojily do sítě Eionet, čímž se počet členských zemí zvýšil na 31. EEA byla první institucí EU, která otevřela dveře přístupujícím a kandidátským zemím. Švýcarsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Srbsko a Černá Hora se účastní činnosti sítě Eionet a podílí se na plnění pracovního programu EEA již nyní, před tím, než se stanou členskými zeměmi.

EEA shromažďuje prostřednictvím sítě Eionet data o životním prostředí jednotlivých zemí. Soustřeďuje se přitom na data včasná, vysoce kvalitní a ověřená na národní úrovni. Ta jsou základem pro jednotné hodnocení životního prostředí a pro informace, které jsou poskytovány a zpřístupňovány prostřednictvím internetových stránek EEA. Tyto informace slouží k podpoře procesů řízení životního prostředí, k vytváření a posuzování politiky životního prostředí a k zapojení veřejnosti na národní, evropské i celosvětové úrovni.

Základy a struktura sítě Eionet

Evropské tematické centrum (ETC)

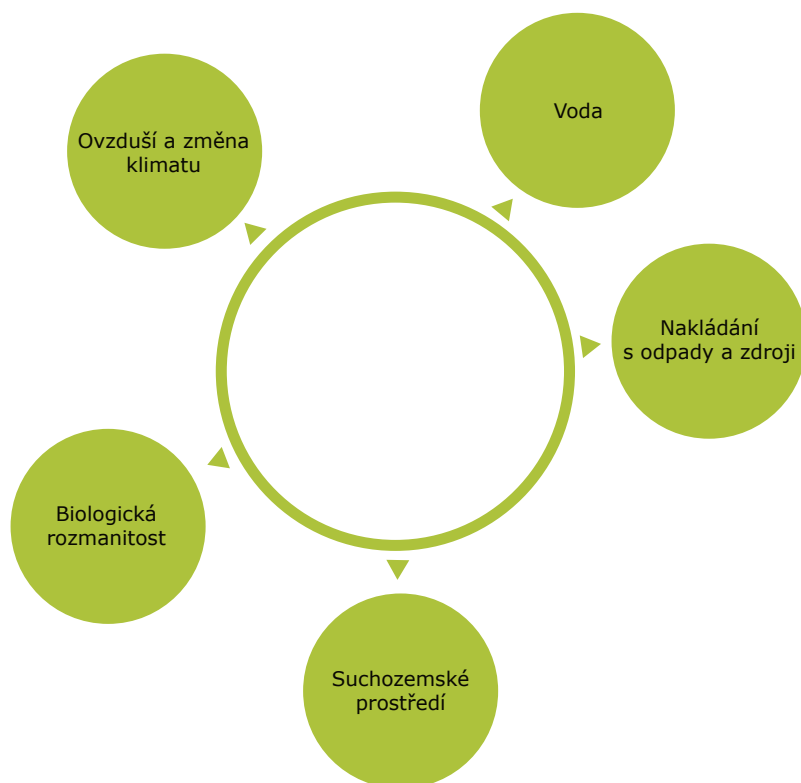
Sdružení organizací z členských zemí EEA s odbornými znalostmi ze specifické oblasti životního prostředí, které EEA zřídila k podpoře svého pracovního programu.

➤ Evropská tematická centra (ETC) jsou střediska tematických odborných znalostí, která zřídila EEA k provádění konkrétních úkolů uvedených ve strategii EEA (pětiletý pracovní program) a výročních plánech řízení (EEA Management Plan). Jsou ustanovena řídicí radou EEA v rámci celoevropského výběrového řízení a fungují jako pobočka EEA v konkrétních tematických oblastech. Každé tematické centrum sestává z jedné vedoucí a několika specializovaných partnerských organizací z příslušné oblasti životního prostředí, které kombinují své výzkumné a informační zdroje.

Evropská tematická centra ve spolupráci s členskými a zúčastněnými zeměmi usnadňují získávání dat a informací z těchto zemí, dodávají zprávy a poskytují další služby EEA a síti Eionet.

V současné době existuje pět tematických center zaměřených na ovzduší a změnu klimatu, vodu, suchozemské prostředí, toky odpadů a materiálu a ochranu přírody a biologické rozmanitosti. Poslední dvě budou v roce 2005 nahrazena evropským tematickým centrem nakládání se zdroji a odpady a evropským tematickým centrem biologické rozmanitosti.

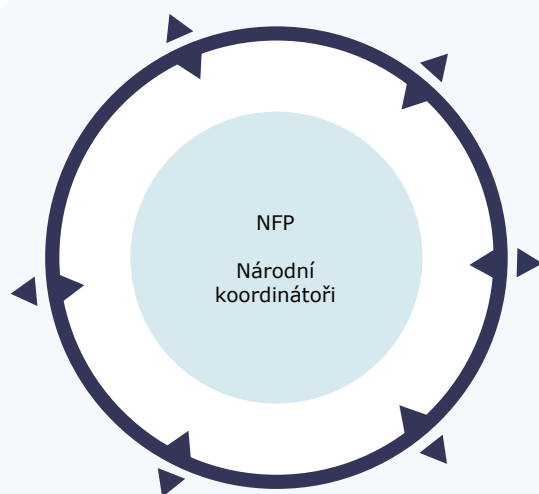
Základy a struktura sítě Eionet

Národní koordinátor (NFP)

Odborník ve vnitrostátní organizaci ochrany životního prostředí jmenovaný a financovaný příslušnou zemí a stanovený jako hlavní kontaktní místo EEA, nebo skupina takových odborníků. Národní koordinátor řídí vnitrostátní síť sestávající z národních referenčních center (NCR) s cílem podporovat realizaci pracovního programu EEA.

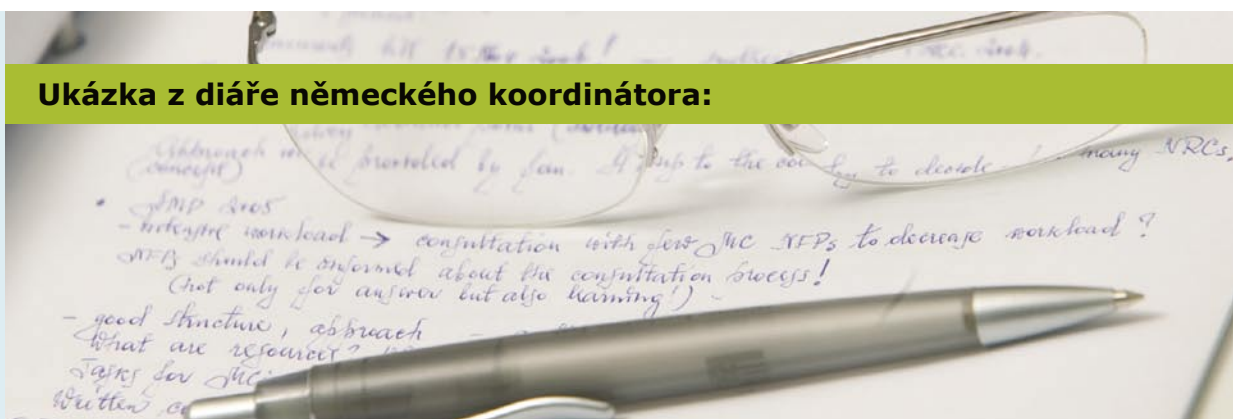
➤ Národní koordinátoři jsou hlavními styčnými body s EEA v členských zemích. Mají za úkol spolupracovat s EEA a s evropskými tematickými centry a na národní úrovni organizovat činnosti vztahujících se ke strategii EEA. Jejich pracovní metody jsou v každé zemi jiné. To zčásti odráží odlišnou povahu národních systémů ochrany životního prostředí, v jejichž rámci jsou založena. Například některá kontaktní místa se nacházejí v agenturách pro ochranu životního prostředí, jiná jsou součástí ministerstev životního prostředí, některá jsou v centralizovaných státních správách, zatímco další fungují v rámci decentralizovaných, někdy federálních systémů.

Národní koordinátoři udržují a rozvíjejí vnitrostátní síť, usnadňují a koordinují kontakty, požadavky a dodávky mezi národní úrovní a úrovní EU. Navíc fungují jako poradci členů řídicí rady EEA a rozvíjejí kontakty na další odpovídající síť, jako je např. Eurostat. Mnoho národních koordinátorů organizuje společenské akce za účelem propagace hlavních publikací EEA při příležitosti jejich vydání a vydává tiskové zprávy.

Základy a struktura sítě Eionet

Ukázka z diáře německého koordinátora:

Pondělí	Převzít podklady pro únorové setkání národních koordinátorů a členů sítě Eionet.
Vybrat odpovídající národní referenční centra (NRC) a další odborníky pro zajištění vstupních informací.
Rozeslat návrhy dokumentů EEA ke komentáři: roční plán řízení EEA/překladová politika/návrh na revizi struktury sítě Eionet.
Úterý	Upozornit NCR pro kvalitu ovzduší: termín pro dodání měsíční zprávy o ozónu!
Kontrola kvality: překlad výroční zprávy EEA.
Pozvání od evropského tematického centra pro suchozemské prostředí na výroční seminář v rámci sítě Eionet. Předat do NRC pro krajinný pokryv, kontrola v pondělí.
Středa	Převzít návrh zprávy EEA o energii.
Odeslat dokument do NRC pro energie ke komentáři — připomenout kontrolu správnosti národních informací.
Připravit národní setkání sítě Eionet: pozvánky, pořad jednání, místo konání, rozpočet.
Zavolat koordinátorům v Norsku, Bulharsku, Nizozemsku — diskuse o revizi struktury sítě Eionet.
Čtvrtek	Požadavek tematického centra pro odpady na informace o vnitrostátních politikách a opatřeních. Najít informační zdroje.
Zpětná vazba od NRC pro vodu a NRC pro přírodu k setkání NFP/Eionet. Pokud nedorazí komentář od NRC pro emise do ovzduší, připomenout příští týden!
Shrnout komentáře jednotlivých zemí k návrhu zprávy Signály EEA.
Pátek	Informovat člena řídicí rady o prioritních datových tocích v síti Eionet.
Připravit zprávu o postupu prací pro člena řídicí rady s informacemi pro nastávající zasedání EEA.

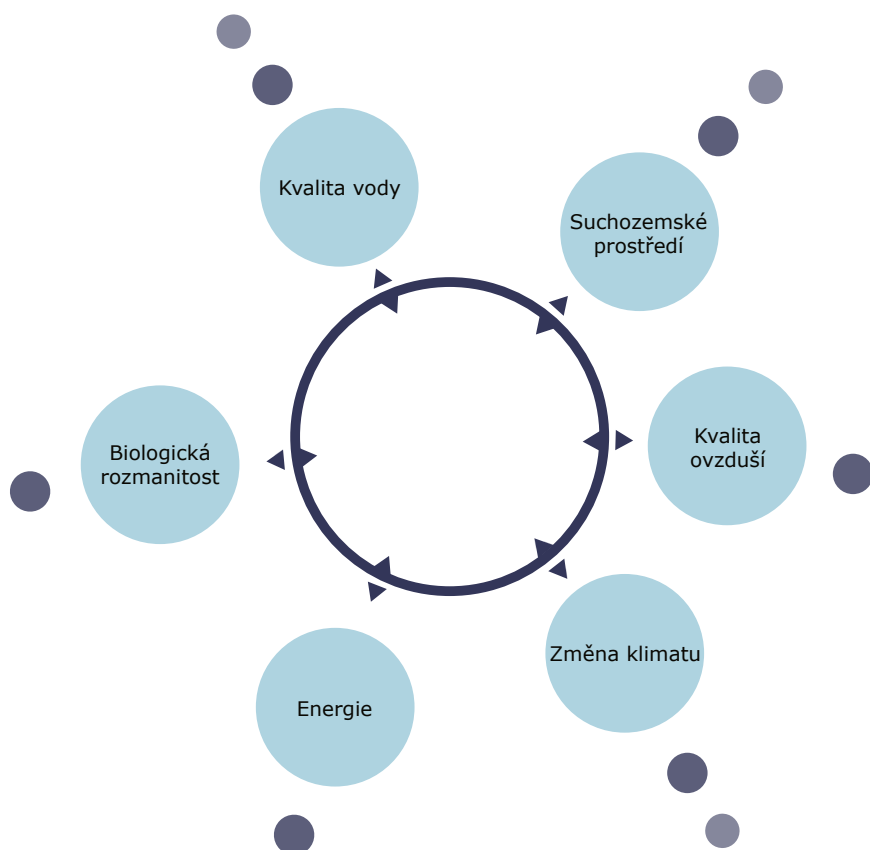
Základy a struktura sítě Eionet

Národní referenční centrum (NRC)

Odborník nebo skupina odborníků ve vnitrostátní organizaci ochrany životního prostředí jmenovaný a financovaný příslušnou zemí. Spolupracuje s EEA a odpovídajícími tematickými centry v konkrétních oblastech životního prostředí, které souvisejí s pracovním programem agentury EEA.

➤ Národní referenční centra (NRC) jsou jmenována členskými zeměmi. Jsou to státem financovaní odborníci nebo skupiny odborníků v organizacích, které pravidelně shromažďují nebo dodávají údaje o životním prostředí na národní úrovni a/nebo mají k dispozici příslušné vědomosti týkající se nejrůznějších environmentálních otázek, monitorování nebo modelování. Národní referenční centra jsou zakládána pro konkrétní oblasti životního prostředí, například kvalitu ovzduší, změnu klimatu, kvalitu řek, vznik odpadů, biologickou rozmanitost, energie a mnoho dalších. Jejich úlohou je technická koordinace těchto témat a spolupráce s EEA a odpovídajícími tematickými centry. Struktura NRC se mění v souladu s požadavky a prioritami strategie EEA.

Eionet — příběh o úspěchu

➤ Vedoucí tematických center, zástupci Evropské komise a zástupci EEA se jako základní skupina sítě Eionet schází třikrát ročně v počtu přibližně 70 až 80 účastníků. Výsledky těchto diskusí jsou předávány na zasedání řídicí rady EEA, která je svolávána také dvakrát až třikrát do roka. Tímto způsobem je podporován rozhodovací proces na politické úrovni.

Každé evropské tematické centrum pravidelně zve příslušné odborníky národních referenčních center na semináře Eionet. Zde předkládají výsledky své činnosti, diskutují a se zástupci zemí se domlouvají na dalším postupu. Tyto semináře napomáhají udržovat a posilovat dobré kontakty mezi evropskými tematickými centry, národními referenčními centry i mezi jednotlivými zeměmi.

Eionet — příběh o úspěchu

Na základě příspěvků partnerů v síti Eionet identifikovala EEA množinu každoročních prioritních datových toků. Tato data, v současné době shromažďovaná v oblasti kvality ovzduší, emisí do ovzduší, vnitrozemských vod, mořských a příbřežních vod, kontaminované půdy, ochrany přírody a krajinného pokryvu, se používají k aktualizaci základního souboru indikátorů životního prostředí, který tvoří základ zpráv a hodnocení EEA. EEA vypracovává výroční zprávu o schopnostech jednotlivých zemí tato data dodávat. Tato zpráva je užitečným nástrojem ke vzájemnému srovnání výkonnosti jednotlivých zemí a je pro všechny země povzbuzením pro zlepšování jejich odezvy. Pokud je to možné, využívají se v rámci sítě Eionet data a informace použité ve zprávách jednotlivých zemí v rámci EU nebo v rámci mezinárodních závazků. To znamená, že údaje, které již byly jednou shromážděny na vnitrostátní úrovni, mohou být dále využity jak na úrovni EU tak na mezinárodní úrovni.

K řešení problémů životního prostředí je zapotřebí jednotný evropský přístup. Síť Eionet hraje klíčovou roli pro úspěšný průběh této spolupráce. Síť Eionet pokrývá rozsáhlou část Evropy a má za sebou deset let trvalého rozvoje.

Tato síť spojuje nejlepší dostupné odborné znalosti v oblasti životního prostředí s politickými činiteli na národní i evropské úrovni.

Eionet — příběh o úspěchu

➤ Příklad toho, jak probíhala příprava a uveřejnění první indikátorové tématické zprávy EEA o stavu životního prostředí v Evropě a o tlacích na něj: *Evropské vody: hodnocení na základě indikátorů* v roce 2003:

- září 2002, EEA požaduje roční aktualizaci prioritních datových toků o vodě od národních koordinátorů a referenčních center specializovaných na vodu ze 37 zemí;
- září–prosinec 2002, národní referenční centra dodávají údaje elektronicky do centrálního datového skladu EEA;
- leden–duben 2003, evropské tematické centrum pro vodu provádí základní kontroly kvality ve spolupráci s národními referenčními centry a dodává ověřená data EEA k uložení do internetové databáze — Waterbase;
- duben–červen 2003, evropské tematické centrum pro vodu aktualizuje indikátory, které budou použity ve zprávě; využívá k tomu dat z Waterbase doplněných o datové sady z jiných evropských zdrojů;
- červenec 2003, odborníci z evropského tematického centra pro vodu a z EEA souhlasí s konečnou podobou návrhu zprávy a předávají ji jednotlivým zemím prostřednictvím elektronické sítě Eionet (e-Eionet) k připomínkování a ke schválení;
- září–říjen 2003, EEA a evropské tematické centrum pro vodu vydávají konečnou verzi, kterou EEA odesílá vydavateli;
- listopad 2003, zpráva je uveřejněna v tištěné podobě a na internetové stránce EEA; zahajuje se propagace zprávy pro veřejnost.

Eionet — příběh o úspěchu

Prostřednictvím sdílených odborných znalostí a zkušeností rozvíjejí jednotlivé země své kapacity, zejména v oblastech shromažďování a správy dat a při tvorbě a poskytování informací o politikách životního prostředí.

Zřízená evropská tematická střediska pokrývají hlavní oblasti životního prostředí a jejich zařazení do sítě Eionet posiluje vazby mezi jednotlivými zeměmi a EEA.

Rozsáhlá komunikace mezi národními referenčními centry a evropskými tematickými centry zlepšila kvalitu dat na národní i evropské úrovni a u mnoha zemí napomohla k posílení kapacity stávajících monitorovacích systémů. V nových členských státech EU napomohlo časně členství v EEA a v síti Eionet k lepšímu profilování otázek životního prostředí a mělo vliv na povahu a rozsah národních monitorovacích systémů.

Data, která povinně jednotlivé země předávají na evropské úrovni, jsou v EEA a v evropských tematických centrech shromažďována a analyzována transparentním způsobem tak, aby podávaly obraz o stavu životního prostředí v Evropě a o tlacích na ně. Tímto způsobem je také možné vzájemně srovnávat efektivitu ochrany životního prostředí v jednotlivých zemích. Dále jsou členské země EEA podněcovány k rozvíjení vlastních sítí tak, aby byla zajištěna kompatibilita s mezinárodními požadavky na podávání zpráv v rámci EU.

Eionet v budoucnosti

➤ Požadavky na informace o životním prostředí se vyvíjejí. Ačkoliv EEA byla původně koncipována jako poskytovatel dat a informací o životním prostředí, nyní se plně angažuje v Evropském parlamentu a v Evropské komisi a její členské země podávají zprávy nejen o stavu, ale i o

perspektivách životního prostředí a o efektivnosti hlavních politik v této oblasti a v dalších sektorech. Během následujících pěti let rozšíří EEA a síť Eionet svou činnost na podporu různých procesů v rámci politiky životního prostředí.

EEA a síť Eionet přímo podporují šestý akční program Evropské unie na ochranu životního prostředí prostřednictvím činnosti ve čtyřech hlavních tematických oblastech. Jsou to:

- změna klimatu;
- ztráta biologické rozmanitosti a pochopení územních změn v životním prostředí;
- ochrana lidského zdraví a kvality života;
- udržitelné využívání přírodních zdrojů a odpadů a nakládání s nimi.

Všechny tyto oblasti jsou ovlivněny činnostmi v dalších sektorech, se kterými je rovněž třeba počítat. Jsou to například zemědělství, chemikálie, energie, doprava a územní plánování. Při integraci otázek týkajících se životního prostředí do sektorových politik bylo dosaženo pokroku zejména v oblasti dopravy, nadále se pracuje na integraci do sektorů energie a zemědělství.

Eionet v budoucnosti

Eionet významně přispěl a bude pokračovat ve svém úsilí v těchto oblastech:

- měření pokroku ve vztahu k cílům Kjótského protokolu s přesnějším a včasnějším hodnocením skleníkových plynů a srovnávání Evropy s ostatními oblastmi světa;
- vývoj indikátorů výkonnosti pro politiky biologické rozmanitosti, zejména při zřizování sítě Natura 2000, s cílem zastavit do roku 2010 ztrátu biologické rozmanitosti a vytvořit vazbu na sektorové politiky;
- podpora požadavků evropských a celosvětových iniciativ v oblasti prostorových dat, včetně tematických strategií mořského životního prostředí a půdy;
- další rozvoj sítě Eurowaternet, evropské monitorovací sítě pro vodu, na podporu podávání zpráv o rámcových a jiných směrniciích o vodě; podpora zavádění informačního systému o vodách v Evropě;
- hodnocení vystavení veřejnosti látkám znečišťujícím ovzduší;
- hodnocení dopadů přírodních a technologických rizik na životní prostředí a na ekonomiku;
- hodnocení toků odpadu a materiálu na podporu kampaně na snížení produkce odpadů a oddělení využívání zdrojů od ekonomického růstu.

➤ Síť Eionet prošla během prvních 10 let své existence významným vývojem. Nyní je připravena přizpůsobit svoji strukturu měnícím se problémům a prioritám. Členské země EEA pracují prostřednictvím sítě Eionet na vizi snadnějšího a integrovanějšího přístupu k informacím

o životním prostředí v Evropě. Podpora hodnocení a rozvoje politiky životního prostředí díky spolupráci a sdílení informací, jak ukazuje příklad sítě Eionet, je úspěšným vzorem, který lze exportovat a který může pomoci spojit ostatní části světa.

Národní koordinátoři

Členské země Evropské agentury pro životní prostředí (EEA)

Belgie

Intergewestelijke Cel voor Leefmilieu (IRCEL)
<http://www.irceline.be/>

Bulharsko

Executive Environment Agency
<http://nfp-bg.eionet.eu.int/ncesd/index.html>

Česká republika

Český ekologický ústav
<http://www.ceu.cz/>

Dánsko

National Environmental Research Institute (NERI)
<http://www.dmu.dk/>

Estonsko

Estonian Environment Information Centre
<http://www.keskkonnainfo.ee/>

Finsko

Finnish Environment Institute
<http://www.ymparisto.fi/>

Francie

Institut Français de l'Environnement (IFEN)
<http://www.ifen.fr/>

Irsko

Environmental Protection Agency
<http://www.epa.ie/>

Island

Environment and Food Agency
<http://www.ust.is/>

Itálie

Agenzia per la Protezione dell'Ambiente e per i Servizi Tecnici (APAT)
<http://www.apat.gov.it/>

Kypr

Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment
<http://www.cyprus.gov.cy/>

Lichtenštejnsko

National Office for Forests, Nature and Landscape
<http://www.llv.li/amtstellen/llv-awnl/llv-awnl-home.htm>

Litva

Environmental Protection Agency
<http://aaa.am.lt/VI/>

Lotyšsko

Latvian Environment Agency
http://www.varam.gov.lv/varam/P_inst/Elva.htm

Lucembursko

Ministère de l'Environnement
<http://www.environnement.public.lu/>

Maďarsko

Ministry of Environment and Water
<http://www.ktm.hu/>

Malta

Malta Environment and Planning Authority
<http://www.mepa.org.mt/>

Německo

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.de/>

Nizozemsko

National Institute of Public Health and Environmental Protection
<http://www.rivm.nl/>

Norsko

Norwegian Pollution Control Authority
<http://www.sft.no/>

Polsko

Chief Inspectorate for Environmental Protection
<http://www.gios.gov.pl/>

Portugalsko

Institute of Environment
<http://www.iambiente.pt/>

Národní koordinátoři

Rakousko

Umweltbundesamt (UBA)
<http://www.umweltbundesamt.at/>

Řecko

Ministry for the Environment, Physical Planning
and Public Works
<http://www.minenv.gr/>

Rumunsko

Ministry of Waters and Environmental Protection
<http://www.mappm.ro/>

Slovenská republika

Slovak Environmental Agency
<http://www.sazp.sk/>

Slovinsko

Environment Agency of the Republic of Slovenia
<http://www.arso.gov.si/>

Španělsko

Ministerio de Medio Ambiente
<http://www.mma.es/>

Spojené království

Department for Environment, Food and Rural
Affairs (DEFRA)
<http://www.defra.gov.uk/>

Švédsko

Swedish Environmental Protection Agency
<http://www.naturvardsverket.se/>

Turecko

Ministry of Environment
<http://www.cevre.gov.tr/>

Země spolupracující s EEA

Albánie

Ministry of Environment
<http://www.managenergy.net/actors/A2291.htm>

Bosna a Hercegovina

Federal Ministry for Physical Planning and
Environment
<http://www.fmpuio.gov.ba/>

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Ministry of Environment and Physical Planning
<http://www.moep.gov.mk/default-MK.asp>

Chorvatsko

Croatian Environment Agency
<http://www.azo.hr/default.asp>

Monako

Bureau de la Coopération Internationale
<http://www.gouv.mc/>

Srbsko a Černá Hora

European Integration Office
<http://www.feio.sv.gov.yu/>

Švýcarsko

Swiss Agency for the Environment, Forests
and Landscape (SAEFL)
<http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/>

България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España
 France Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarország
 Malta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 Suomi/Finland Sverige Türkiye United Kingdom България Belgique/België Česká repub-
 Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα España France Ireland Island Italia Κύπρος Latv
 chtenstein Lietuva Luxembourg Magyarország Malta Nederland Norge Österreich Pol
 tugal Romania Slovenija Slovenská republika Suomi/Finland Sverige Türkiye United K
 n България Belgique/België Česká republika Danmark Deutschland Eesti Ελλάδα Esp
 nce Ireland Island Italia Κύπρος Latvija Liechtenstein Lietuva Luxembourg Magyarors
 ta Nederland Norge Österreich Polska Portugal Romania Slovenija Slovenská republik
 omi/Finland Sverige Türkiye United Kinadom България Belgique/België Česká repub-

Kde lze najít další informace

EEA:

<http://www.eea.eu.int/>

**Seznam národních koordinátorů a evropských
tematických center:**

http://org.eea.eu.int/organisation/nfp-eionet_group.html

Infrastruktura a nástroje sítě Eionet:

<http://www.eionet.eu.int/>

Reportnet:

<http://www.eionet.eu.int/reportnet.html>

Strategie EEA:

<http://org.eea.eu.int/documents/strategy.pdf>

Evropská agentura pro životní prostředí
 Kongens Nytorv 6
 1050 Copenhagen K
 Dánsko

Tel.: +45 33 36 71 00
 Fax: +45 33 36 71 99

Internetová stránka: www.eea.eu.int
 Dotazy: www.eea.eu.int/enquiries

ISBN 92-9167-741-8

9 789291 677412

